

Branschforum Fastighetsbranschen

Fastighetsbranschens
UTBILDNINGSNÄMND

REGION
SÖRMLAND

Bakgrund

Den 5 april 2022 anordnades ett gemensamt kompetensråd för fastighetsbranschen i Södermanland och Västmanland. Kompetensrådet arrangeras av Fastighetsbranchens Utbildningsnämnd (FU), som företräder fastighetsbranschen i utbildnings- och kompetensfrågor.

Denna träff är ett tillfälle där olika parter kan mötas och föra en dialog, däribland representanter från branschen, Arbetsförmedlingen och regionen.

Kompetensrådet samlar personer inom fastighetsbranschen tillsammans med representanter från regionen, utbildningar och Arbetsförmedlingen i ett forum med syfte att skapa förutsättningar för en gemensam arena att diskutera erfarenheter och åsikter om kompetensfrågor.

Summering

Fastighetsbranschen i Sörmland och Västmanland står inför utmaningar när det kommer till att tillgodose behovet av kompetent arbetskraft. Kompetensutmaningarna handlar dels om att locka fler människor att söka sig till utbildningar inom fastighet, dels om att kompetensmatchningen fungerar väl och att de som utbildar sig gör det inom områden där det finns framtida behov.

I länen finns flertalet utbildningar på olika nivå med inriktning mot fastighetsbranschen. Det finns även flertalet nya lagar som kommer att påverka kompetensförsörjningen kopplat till utbildningar. Det handlar bland annat om ämnesbetyg, ökad möjlighet till validering och omställningsstudiestöd.

Antal elever på inriktning fastighet på VVS- och fastighetsprogrammet har sjunkit över tid. Trenden visar på att gymnasieskolan är ett område där satsningar måste göras, för att locka fler till inriktning fastighet.

Enligt FUs senaste kompetensbehovsundersökning finns ett rekryteringsbehov på ca 1 600 fastighetstekniker på 5 års sikt. Jämfört med nuvarande utbud så finns det en relativt jämn balans mellan utbildningsutbud och efterfrågan på kompetent arbetskraft framöver.

Trender

Analys av kompetensbehovet

Flera insatser sker för att undersöka och analysera vad som sker i omvärlden och kring kompetensbehovet. Det är viktigt att få en djupare förståelse för var kompetensbehovet finns och vilka utbildningar som behöver satsas på för att tillgodose behovet av arbetskraft i regionerna.

Examinationsgraden inom yrkeshögskolan

Examensgraden 2020 ligger något under riksnittet för yrkesrollerna fastighetstekniker och fastighetsingenjörer. För utbildning till fastighetsförvaltare är examensgraden högre än riksnittet och landar på 84 %. Detta beror till stor del på att dessa utbildningar har fler sökande per utbildningsplats.

Utbud och efterfrågan

Uppskattningar över en femårsperiod visar på att utbud av yrkeshögskoleutbildade och efterfrågan på arbetskraft ligger jämnt för yrkesgruppen fastighetstekniker. När det kommer till fastighetsingenjörer och fastighetsförvaltare så finns det däremot en obalans med något fler beviljade utbildningsplatser än vad det finns efterfrågan av på fem års sikt.

Kompetensförsörjningsbehov

Aktuellt från Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH)

Omvärldsanalys:

Myndigheten har tidigare gjort omvärldsanalys, med syftet att få insikter i huruvida utbudet av utbildning ligger i linje med marknadens efterfrågan. Omvärldsanalysen ska utökas för att vara mer transparenta och insiktsfulla i dimensioneringsfrågan. Det är både viktigt och nödvändigt att utbildningssamordnare har underlaget för att inte skriva fram utbildningar som kommer att ha svårt att bli beviljade.

Utbildningar:

Inom fastighet beviljades det 2022 nationellt tre utbildningar inom fastighetsteknik, tre inom fastighetsförvaltning och en inom facility management. En orsak till att färre ansökningar beviljats 2022 är att utbildningar inom fastighet fått en hög tilldelning tidigare år.

När det kommer till examinationsgrad från fastighetsutbildningar så är den hög avseende fastighetsförvaltare, och det beror sannolikt på det stora söktrycket som finns på dessa utbildningar.

Rekryteringsbehov:

FUs kompetensbehovsundersökning visar att det finns ett rekryteringsbehov på ca 1 600 fastighetstekniker på 5 års sikt. Jämfört med nuvarande utbud så finns det en relativt jämn balans mellan utbud och efterfrågan på kompetent arbetskraft framöver. När det kommer till fastighetsingenjörer och fastighetsförvaltare så finns det istället en obalans med något fler beviljade utbildningsplatser än vad det finns efterfrågan av på fem års sikt.

MYHs prognos för beviljande utbildningsplatser med start 2023:

- Fastighetstekniker 135 platser
- Fastighetsingenjör 0 platser
- Fastighetsförvaltare 60 platser

Vi kommer att göra en ny undersökning, och det är så viktigt att de bolag som får frågan svarar på den, för att myndigheten ska få en bra bild och träffsäkerhet gällande utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden.

Aktuellt från Skolverket

Gymnasieutbildningar och vuxenutbildningar:

Det finns en oroande trend i att antalet elever som gått fastighetsinriktning på VVS- och fastighetsprogrammet har fallit stadigt de senaste åren. Däremot finns ett trendbrott under 2021 med en hög peak i statistiken. Trenden visar på att gymnasieskolan är ett område där satsningar måste göras för att locka fler till program med fastighetsinriktning.

Förändringar inom skolan:

Ämnesbetyg planeras att ersätta kursbetyg i gymnasial utbildning. Det gäller alla ämnesplaner för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, komvux på gymnasial nivå och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå. Ämnesbetygsreformen syftar främst till att ge eleverna bättre förutsättningar än vad dagens kursutformning gör för fördjupat lärande och lärande över tid, där betyget ska spegla elevens kunskaper i ämnet som helhet.

Inom det nationella programrådet för VVS- och fastighetsprogrammet inom Skolverket pågår ett omfattande arbete med att utforma programmet med större andel gemensamma ämnen för de olika inriktningarna. Ändringarna beräknas införas på utbildningarna HT 2025.

Ökad validering inom komvux ska stärka kompetensförsörjningen. Lagändringen börjar gälla den 1 januari 2023. [Läs här](#)

Dimensionering av gymnasial utbildning ska förbättra kompetensförsörjningen. Lagändringen börjar gälla den 1 juli 2023, men ska tillämpas i fråga om utbildning som påbörjas 2025. [Läs här](#)

Grundläggande behörighet till högskolan ska ingå i alla yrkesprogram. Ändringarna i skollagen börjar gälla den 1 januari 2023 och tillämpas första gången på utbildning som påbörjas höstterminen 2023. [Läs här](#)

Omställningsstudiestöd införs i syfte att stärka arbetstagares ställning på arbetsmarknaden. Lagändringarna träder i kraft den 30 juni 2022. [Läs här](#)

Aktuellt från Arbetsförmedlingen

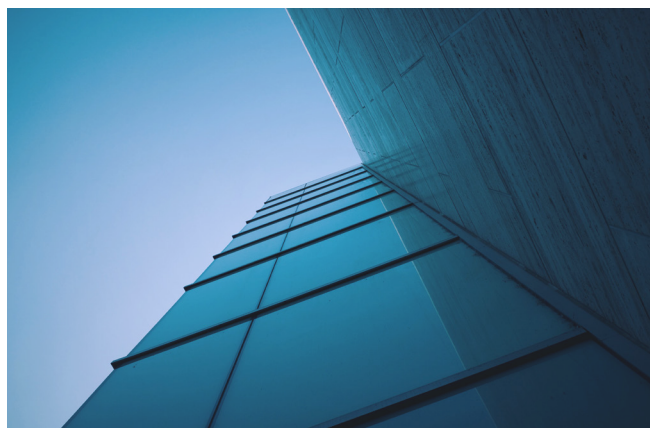
Arbetsmarknadsutbildningar (AUB):

Det finns idag avtal för AUB till fastighetsvärd eller fastighetsskötare på 9 orter runt om i Sverige. Utöver dessa finns nu nya avtal för utbildningar i Borlänge, Västerås och Linköping.

Det kommer göras en inventering och behovsanalys kring utbildningarna inför den nya avtalsperioden för att se om det finns ett fortsatt behov av de nuvarande arbetsmarknadsutbildningarna.

Under 2021 gick 619 deltagare en grundläggande arbetsmarknadsutbildning inom fastighet (skötare och värd), en ökning från 2020 då antalet var 396. Totalt har 49 arbetssökande validerats sedan 2019.

Efterfrågan på AUB ökar och att fler läste utbildningarna 2021 än 2020. Traditionellt är män överrepresenterade på arbetsmarknadsutbildningar, och detsamma gäller fastighet, där andelen kvinnor är 23 %.

Arbetsförmedlingens validering:

Arbetsförmedlingen har möjligheten att erbjuda validering inom branschen, däremot finns det idag ingen stor efterfrågan på dessa tjänster. Totalt har 49 nya personer validerats inom fastighet sedan 2019.

Rekryteringsbehov i de två länen:

Det finns ett behov av arbetskraft utbildad inom fastighet under de kommande fem åren. I Västmanland finns det ett ökat behov av framförallt utbildade fastighetsskötare och fastighetstekniker, medan man i Södermanland ser störst brist på fastighetsskötare.

Västmanland

Yrkesroller:	Rekryteringsbehov medlemmar 2021*	Rekryteringsbehov medlemmar 2019*
Fastighetstekniker	45	28
Fastighetsskötare	51	47
Fastighetsvärd	0	3
Fastighetsförvaltare	13	22
Fastighetsingenjör	3	9
Byggprojektledare	16	14

Södermanland

Yrkesroller:	Rekryteringsbehov medlemmar 2021*	Rekryteringsbehov medlemmar 2019*
Fastighetstekniker	11	49
Fastighetsskötare	52	154
Fastighetsvärd	3	30
Fastighetsförvaltare	14	18
Fastighetsingenjör	0	9
Byggprojektledare	5	18

Aktuellt från Fastighetsbranschens Utbildningsnämnd (FU)

Projekt – Läromedel för fastighetutbildning pågår till och med mars 2022. Projektet syftar till att kartlägga kurslitteratur inom fastighetsbildningarna för att tillgängliggöra mer läromedel till utbildningar på gymnasial nivå.

Yrkes-SM äger rum i Växjö i maj 2022 och är en mässa för högstadielärover där det tävlas i olika yrken, i syfte att locka fler unga att välja yrkesprogram i gymnasievalet. Det är första gången som FU är med på Yrkes-SM och där deltar man med att visa upp yrket fastighetstekniker.

Kompetensbehovsundersökningen 2023:

Kompetensbehovsundersökningar är ett av FUs huvuduppdrag, där rapporter för hur kompetensbehovet ser ut presenteras vartannat år. Inför nästa undersökning skickas en enkät ut till FUs medlemsföretag i februari 2023, och rapporten publiceras i slutet av mars 2023.

Utbildningar i Västmanland:

Gymnasieskolan

- Ullvigymnasiet Köping har avslutat inriktning fastighet
- Hahrska gymnasiet Fastighetstekniker – lärling (inga elever, skolledningen överväger att lägga ner utbildningen)

Vuxenutbildning

- Saknas

Arbetsmarknadsutbildning

- Nercia – Fastighetsskötare, -värd 25 deltagare

Yrkeshögskola

- Drift- och fastighetstekniker – Yrkesakademien Västerås (distans, 4 Södermanland, 3 Västmanland)
- Fastighetsförvaltare – Yrkesakademien (distans, 2 i Södermanland, 1 i Västmanland)

Högskola/Universitet

- Civilingenjörsprogrammet energisystem – MDH

Nytt för 2023 är att arbetsgivarorganisationen Sobona blir ny medlem i FU och får möjligheten att svara på enkäten. Det innebär att merparten av vår bransch nås och får möjlighet att bidra med svar. Det är väldigt viktigt att få så många svar som möjligt i undersökningen. Idag ligger svarsfrekvensen på omkring 30%.

Movant

Movant är inte ett nytt företag och finns på 16 platser runt om i Sverige, men är nytt för Eskilstuna. Movant sysslar med olika sorters yrkesutbildningar så som bygganläggning, VVS och fastighet. Utbildningen till fastighetsskötare följer Skolverkets yrkespaket och är 59 veckor inklusive 8 veckor Arbetsplatsförlagt lärande (APL).

Utbildningar i Sörmland:

Gymnasieskolan

- Prins Wilhelmgymnasiet, Flen – lärling

Vuxenutbildning

- Movant – Fastighetsskötare Eskilstuna, 4 elever

Arbetsmarknadsutbildning

- Saknas

Yrkehögskola

- KYH – Fastighetsingenjör tekniska system, Eskilstuna (satellitort)
- KYH – Fastighetsingenjör tekniska system, Katrineholm (satellitort)

Validering

Faval

Just nu genomför FAVAL en revision av ackrediterade testcenter, något som sker var tredje år för att säkerställa en god kvalitet och likvärdighet. Även de praktiska proven för fastighetsskötare har revideras och gjorts om för att möta branschens krav.

Totalt har 642 valideringar utförts sedan start, av dessa utgör 365 yrkesrollen fastighetstekniker. Totalt finns nu 24 testcenter runt om i landet

Validering av yrkeskunskaper är ett viktigt verktyg inom kompetensutveckling eftersom det hjälper till i att säkerställa att särskilda kompetenser finns på arbetsmarknaden och att säkerställa kvalitén på kompetenser i branschen.

FAVAL:s nya projektet Uppkom har beviljats medel från MYH. Fastighetsbranschens snabba utveckling inom digitalisering/fastighetsautomation kräver att valideringsverktyget FAVAL är uppdaterat inom dessa områden.

FU har tecknat avtal med Trygghetsfonden TSLs ESF-projekt [Kompetens för konkurrenskraft](#) och kan genom detta erbjuda fastighetsbolag knutna till Svenskt Näringsliv/LO kostnadsfri validering fram till årsskiftet.

Gruppdiskussion

Arbetsgivarrepresentanter:

Fråga 1:

Vilka kompetenser, gärna så specifikt som möjligt, behöver era drift- och fastighetstekniker idag och imorgon för att branschen ska kunna hantera den nya teknik som finns tillgänglig för att bland annat minska energiförbrukningen? Vad behöver man kunna mer av helt enkelt?

Det blir tufft för fastighetsbolag att nå klimatmålen att vara klimatneutrala 2030. Det kommer att kräva uppdateringar av kompetens inom digitalisering och klimatmål.

- Logistik och hållbarhetsfrågor.
- Helhetsperspektiv och att se till hela kedjan.
- Cirkulärt förhållningssätt och att återanvända.
- Kompetenser inom energieffektivisering att göra miljömedvetna val.
- Digitalisering, passersystem, larm
- Upphandling och inköpskompetens

Fråga 2:

Om ni inte har drift- och fastighetstekniker i bolaget, vad krävs av era andra yrkesroller för att nå uppsatta klimatmål och klara av den nya tekniken?

- Krävs kompetenshöjning av alla yrkesroller. Utbildar personal genom en intern miljö- och energigrupp. Logistik och bilkörning viktigt i klimat frågan.

Fråga 3:

Nya yrkesroller eller förändring av befintliga yrkesroller pga kraven på energieffektivisering?

- Arbete med processhus för att förhoppningsvis se vilka nya satsningar och personal som behövs.
- Specialisering av yrkesrollerna, öka kompetensen kring tekniker. Att omfördela rollerna genom kompetensutveckling.

Utbildningsanordnare:

Fråga 1:

Vi ber dig som utbildningsanordnare att fundera över vad ni behöver för att ligga i framkant och utbilda efter den senaste tekniken och branschens behov av kompetens? (Samarbeten med olika aktörer, input från FU, praktisk utrustning etc?)

- Samarbete för fler APL-platser och fler LIA-platser
- Kunskap om nya tekniker, exempelvis VR
- Relevant statistik, rapporter och prognoser från FU
- Verkliga "case" från branschen
- Gästföreläsningar, studiebesök

